

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 494/2023-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Davidom Vöröšom, Landererova 8, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 60 Ek 2191/2020 z 3. júla 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. augusta 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť, vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a priznať jej náhradu trov konania.
2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka podala návrh na vykonanie exekúcie o vymoženie 1 944,47 eur s prísl. proti povinnému [REDAKOVANÉ] na základe exekučného titulu – uznesenia Krajského súdu v Trnave č. k. 14 S 46/2015 z 15. júla 2020. Exekučného konanie bolo vedené okresným súdom pod sp. zn. 60 Ek 2191/2020.
3. Povinný podal na okresnom súde návrh na zastavenie exekúcie z dôvodu, že sťažovateľka (obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ]) nie je aktívne legitimovaná z exekučného titulu, v ktorého záhlaví je ako žalovaný uvedený „konateľ spoločnosti [REDAKOVANÉ]“. O návrhu povinného rozhodol okresný súd uznesením z 20. januára 2022 tak, že ho zamietol. Toto uznesenie

bolo na základe sťažnosti povinného zrušené. Návrh povinného okresný súd opätovne zamietol uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom z 30. novembra 2022.

4. Na základe sťažnosti povinného okresný súd napadnutým uznesením vydaným sudcom zmenil I. výrok uznesenia vyššieho súdneho úradníka tak, že exekúciu zastavil v celom rozsahu podľa § 61k ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku a nadväzujúci výrok a doplniace uznesenie zrušil. Okresný súd konštatoval, že sťažovateľke ako oprávnenej nesvedčí aktívna exekučná legitimácia, keďže nemožno zamieňať označenie žalovaného v exekučnom titule a oprávneného v exekučnom konaní. Zdôraznil, že je oprávnený preskúmať iba otázku procesnoprávnej legitimácie, nie vecnej legitimácie (vecnej správnosti exekučného titulu), ako to urobil vyšší súdny úradník. Exekučný súd sa obmedzuje iba na porovnanie, či subjekt z návrhu na vykonanie exekúcie zodpovedá subjektu z exekučného titulu. Konateľ sťažovateľky nie je ten istý subjekt ako sťažovateľka, preto v prejednávanej veci oprávnený nie je aktívne exekučne legitimovaný z exekučného titulu, čo je dôvodom zastavenia exekúcie podľa § 61k ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka považuje záver okresného súdu o zastavení exekúcie za nesprávny a formalistický, čo zakladá jeho ústavnú neudržateľnosť. Zároveň namieta nepreskúmateľnosť napadnutého uznesenia, keďže okresný súd sa nevysporiadal s jej argumentáciou, ako aj jeho nedostatočné odôvodnenie a považuje ho i za svojvoľné vzhľadom na prepiaty formalizmus. Rovnako ako v exekučnom konaní (porovnaj bod 3 napadnutého uznesenia) aj v ústavnej sťažnosti sťažovateľka v rámci argumentácie spochybňujúcej závery okresného súdu a preukazujúcej jej aktívnu exekučnú legitimáciu poukazuje na § 58 Správneho súdneho poriadku v súvislosti s odvolacím správnym orgánom, resp. na paralelu s orgánmi štátnej správy a osobami stojacimi na ich čele. Zdôrazňuje, že konateľ spoločnosti svoje právne postavenie odvodzuje od právnej subjektivity právnickej osoby.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým zastavil exekúciu vedenú v prospech sťažovateľky z dôvodu nedostatku je aktívnej exekučnej legitimácie z exekučného titulu. Sťažovateľka v podstate nesúhlasí s právnym posúdením jej veci a považuje ho za formalistický, v čom vidí porušenie svojich práv. Namieta aj nepreskúmateľnosť napadnutého uznesenia.

7. Na základe doterajšej judikatúry ústavného súdu je potrebné konštatovať, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu je aj nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie. Aj vo výkone rozhodnutia alebo v súdnej exekúcii sa musí každému zaručiť prístup k súdnej ochrane, ak splní predpoklady ustanovené zákonom. K naplneniu záruk na prístup k súdnej ochrane v zmysle už uvedeného článku ústavy dochádza až vtedy, keď uplatnené právo je efektívne vykonané. Efektívnosť výkonu tohto základného práva vyžaduje, aby všeobecný súd konal

objektívne, vylúčil náhodné alebo svojvoľné uplatnenie zákonných možností na rozhodnutie, a ak prijme konečné rozhodnutie, vychádzal z toho, čo objektívne zistil. Preto pri postupe všeobecných súdov treba dbať na to, aby účastníkom exekučného konania zabezpečili taký prístup k súdnej ochrane v exekučnom konaní, ktorý nie je diskriminačný bez primeraných a objektívne zdôvodniteľných okolností (I. ÚS 214/2023).

8. Vzhľadom na podstatu argumentácie sťažovateľky je potrebné tiež pripomenúť, že ústavnému súdu neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia veci všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti. Súdna moc je v Slovenskej republike rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd, čo vyplýva aj z vnútornej štruktúry ústavy (siedma hlava má dva oddiely, kde prvý upravuje ústavné súdnictvo a druhý všeobecné súdnictvo). Pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti ústavný súd nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako „pánom zákonov“ prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o ústavnej sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, či nie sú arbitrárne alebo svojvoľné s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd.

9. V zmysle judikatúry ústavného súdu, ako aj judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva právo na spravodlivý proces vyžaduje, aby rozhodnutia súdu boli zdôvodnené a presvedčivé. Odôvodnenie rozhodnutia je aj zárukou toho, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny. Presvedčivosť odôvodnenia umožňuje aj všeobecná kontrola verejnosti. Ústavný súd v postoji k odôvodneniu súdneho rozhodnutia ako integrálneho prvku základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ľudského práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru prevzal koncepciu z case-law Európskeho súdu pre ľudské práva (k tomu napr. rozsudok Garcia Ruiz proti Španielsku z 21. 1. 1999). Otázku, či všeobecný súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vyplývajúcu z čl. 6 dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Podstatnou požiadavkou na súdne rozhodnutie súladné s čl. 6 ods. 1 dohovoru je, aby súd riadne odôvodnil argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci.

10. Tieto východiská bol povinný okresný súd dodržiavať a premietnuť ich do odôvodnenia napadnutého uznesenia. Úlohou ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti bolo preto posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavnoprávneho hľadiska akceptovateľná a udržateľná, a na tomto základe formulovať záver, či nie je ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená. Len pre doplnenie ústavný súd dodáva, že v uvedenom konaní nie je jeho úlohou a ani v jeho kompetencii podávať výklad relevantných právnych predpisov [§ 48, § 61k ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku] alebo nahrádzať právny názor okresného súdu svojom vlastným, ale posúdiť, či odôvodnenie podané okresným súdom v danej veci v napadnutom uznesení obstojí v skúške jeho ústavnoprávnej udržateľnosti.

11. Po preskúmaní napadnutého uznesenia okresného súdu (pozri bod 4 tohto uznesenia) musí ústavný súd uviesť, že s námietkou sťažovateľky, že okresný súd svoj záver nijako neodôvodnil, sa nie je možné stotožniť. Okresný súd dostatočne vyčerpávajúco zdôvodnil svoj záver o tom,

že subjekt označený v exekučnom titule a subjekt podávajúcí návrh na vykonanie exekúcie nie je totožný, ako aj dôsledky tejto skutočnosti vyplývajúce z príslušných ustanovení Exekučného poriadku. V tejto súvislosti sa ústavný súd nestotožnil ani s námietkou nepreskúmateľnosti napadnutého uznesenia, keďže v zmysle rozhodovacej činnosti ústavného súdu všeobecný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpovede na všetky otázky účastníka konania, musí sa však vysporiadať s tou argumentáciou účastníka konania, ktorá je pre prebiehajúce konanie právne relevantná alebo má pre prebiehajúce konanie podstatný význam (napr. I. ÚS 155/2021). Pre záver o naplnení dôvodu na zastavenie exekúcie podľa § 61k ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku v okolnostiach prejednávanej veci pritom malo podstatný význam, či vykonanie exekúcie navrhol ten, kto má podľa exekučného titulu právo na plnenie, nie to (napriek presvedčeniu sťažovateľky), či možno vidieť paralelu medzi postavením osoby na čele orgánu štátnej správy a konateľ a súkromnej právnickej osoby.

12. Ústavný súd nepovažoval právne závery okresného súdu ani za svojvoľné či arbitrárne. Ako vyplýva z dotknutých ustanovení Exekučného poriadku (§ 35, § 48, § 53, § 61k), ako aj z odbornej literatúry, exekučný súd nesmie skúmať vecnú správnosť exekučného titulu a v tejto súvislosti je účastníctvo v exekučnom konaní potrebné vnímať výlučne procesnoprávne, keďže otázka hmotnoprávnej legitímácie je riešená principiálne v základnom konaní. Vykonanie exekúcie prichádza do úvahy len v prospech toho, kto má podľa exekučného titulu právo na plnenie (aktívna exekučná legitímácia), a len proti tomu, kto je označený ako povinný v exekučnom titule (pasívna exekučná legitímácia). Proti inému než tomu, kto je v exekučnom titule označený ako povinný, alebo v prospech iného než toho, kto je v exekučnom titule označený ako oprávnený, možno navrhnúť vykonať exekúciu, len ak sa preukázalo, že naňho prešla povinnosť alebo právo z exekučného titulu. Exekučný súd pritom už vo fáze rozhodovania o vydaní či nevydaní poverenia na vykonanie exekúcie skúma (okrem iného), či sú oprávnený a povinný osobami uvedenými v exekučnom titule. Pokiaľ dôjde k záveru, že oprávnený uvedený v návrhu na vykonanie exekúcie nie je oprávneným z exekučného titulu alebo povinnému uvedenému v návrhu na vykonanie exekúcie nie je povinný splniť povinnosť uloženú exekučným titulom, návrh zameť. Z hľadiska procesnej teórie ide o nedostatok vecnej legitímácie, či už aktívnej (na strane oprávneného), alebo pasívnej (na strane povinného). Vydaním poverenia síce exekučný súd potvrdzuje zákonnosť vedenia exekúcie, to však neznamená, že by v niektorej z ďalších fáz exekúcie nemohol dospieť k záveru opačnému. Vydanie poverenia na vykonanie exekúcie nezakladá prekážku *res iudicata* pre rozhodnutie exekučného súdu o zastavení exekúcie, keďže skutočnosti uvedené v § 53 ods. 3 týkajúce sa exekučného titulu zakladajú dôvod, pre ktorý sa exekúcia nemala vôbec začať (a ak sa začala musí byť zastavená) (porovnaj Števček, M., Kotrecová, A., Tomašovič, M., Molnár, P. a kol. Exekučný poriadok. Komentár. 3. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2018. s. 115, 215, 238, 245, 349, 358.).

13. Na základe uvedeného je ústavný súd toho názoru, že argumentácia okresného súdu vzťahujúca sa na dôvodnosť zastavenia exekúcie zodpovedá príslušným ustanoveniam Exekučného poriadku. Z namietaného uznesenia okresného súdu nevyplýva ani svojvôľa alebo taká interpretácia vo veci aplikovaných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu.

14. Ústavný súd preto konštatuje, že v odôvodnení napadnutého uznesenia nevzhladol nedostatky, ktoré by ho oprávňovali k vysloveniu záveru o porušení základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

15. Vzhľadom na ústavnú udržateľnosť uznesenia o zastavení exekúcie nebola zistená ani príčinná súvislosť medzi napadnutým uznesením a namietaným porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. Preto bola ústavná sťažnosť aj v tejto časti odmietnutá podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnená.

16. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. septembra 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu